ION EREMIA. UN MARE PROFESOR/PRIETEN/OM

Igor ȘAROV

Profesorul Ion Eremia ocupă un loc deosebit în inimile noastre, a celor care au absolvit Facultatea de Istorie a Universităţii de Stat din Moldova. Prietenia care mă leagă de o viaţă m-a făcut să înţeleg de ce mă atrage personalitatea sa, caracterizată prin pasiunea şi acribia cu care şi-a făcut toată viaţa meseria de istoric, modalitatea de a aprecia oamenii, sentimentul de recunoştinţă pe care-l nutreşte faţă de cei care sunt alături în momentele grele ale vieţii, atitudinea critică, dar în acelaşi timp foarte binevoitoare faţă de colegii/discipolii săi.

Născut la 1 noiembrie 1954 prin părţile Ciuciulenilor, judeţul Lăpuşna într-o familie de gospodari în care "tatăl era butnar, făcea şi repara butoaie la fabrica de vin din sat, iar mama lucra în colhoz". După cuvintele sale „tata era o persoană autoritară, dar mama era cea care potolea spiritele, când se încingeau". Au fost figurile principale care i-au marcat caracterul pentru toată viaţa. Am avut posibilitatea să cunosc această frumoasă familie şi spiritul care domina în ea în diferite perioade ale vieţii: fie atunci când locuiau la Ciuciuleni, fie când s-au mutat cu traiul mai aproape de copiii lor, la Bubuieci. De la tatăl său a aflat încă în anii de şcoală despre *Istoria Românilor*. Acesta păstrase manualele şcolare pentru nivelul primar din perioada interbelică. Serile, când tatăl se întorcea de la serviciu, citeau împreună cărţile de istorie. Proveniența din pitorescul sat răzeşesc l-a determinat ulterior, fiind student la Facultatea de Istorie, să aleagă la anul II tema tezei de an *Răzeşii din Basarabia*, dezvoltată ulterior în teza de licenţă.

Atitudinea faţă de dascălii săi din şcoala din sat este una exemplară. Cu multă dragoste îşi aduce aminte de profesorul său de clasele primare care i-a cultivat dragostea pentru carte – „era foarte sever cu noi, deşi eram mici, a făcut să înţelegem că trebuie să învăţăm". Aceleaşi sentimente le nutreşte şi faţă de profesoara de geografie din sat Adriana Ivanovna, care nu numai le-a cultivat dragostea pentru carte, ci a şi contribuit substanțial la metoda de studiere, la modul în care trebuie să fie structurate răspunsurile.

Deşi în şcoală, după expresia domnului profesor, „istoria mergea ca pe apă", o învăţa foarte uşor şi fără de mare efort, niciodată nu şi-a dorit o carieră de istoric. A ales pentru studii Școala Militară din Tallinn, dar părinţii au fost categoric împotrivă. În condiţiile create împreună cu un prieten al său au decis să depună actele la admitere la facultatea cu cel mai mare concurs – Facultatea de Istorie a Universităţii de Stat din Moldova. Aici a descoperit o lume nouă, de care nu se va mai despărţi.

Dascălul nostru, profesorul universitar Valeriu Cozma foarte des repeta fraza – *Istoria este succesiunea generaţiilor*. Ion Eremia a avut noroc de profesori notorii la facultate. Deosebitul respect pentru dascălii din cadrul facultăţii: Ion Niculiţă, Vladimir Potlog, Mihail Volodarschi, Filip Carajia, Afanasie Repida, Mihail Muntean

şi alţii îl va purta pe parcursul întregii vieţi. În special, a apreciat rolul profesorului Ion Niculiţă care a fost mentorul grupei în care şi-a făcut studiile şi care a rămas în această postură până în prezent. În acelaşi timp, ca model de pedagog prin vocaţie, cu înalte calităţi umane şi dragoste enormă pentru student i-a servit decanul facultăţii Afanasie Repida.

Cariera academică nu a fost una lineară. După absolvirea facultăţii (1976) a urmat experienţa de profesor de istorie timp de un an la şcoala medie din satul Drăguşenii Noi, raionul Nisporeni. La îndemnul şefului Sectorului de arheologie al Academiei de Ştiinţe, Ion Hâncu, a fost angajat în această instituţie, unde a activat timp de trei ani. În anul 1979 a fost angajat la Catedra de istorie a Moldovei de la Universitatea de Stat din Moldova unde a avansat cu succes toate treptele ierarhiei didactice şi ştiinţifice – de la lector (1979) la profesor universitar (2010) şi respectiv doctor în istorie (1988) – doctor habilitat (2000).

Lucrările ştiinţifice ale Domnului Profesor Ion Eremia se bazează pe diverse izvoare istorice, o mare parte dintre acestea fiind puse pentru prima dată în circuitul istoric. Date fiind preocupările mele de istoria românilor, mi-a atras atenţia în mod deosebit prin soliditatea argumentelor sale indiferent de tematica preocupărilor. Capacitatea de muncă este una din calităţile de invidiat. Făcea un volum de muncă pe segmente ce ar fi îndreptățit întreținerea unor instituții specializate care se preocupă de medievistică. O simplă analiză fugitivă a bibliografiei profesorului Ion Eremia nu poate să nu impresioneze.

Un moment important care-l caracterizează este importanţa pe care o acordă conservării şi promovării tradiţiilor naţionale, constituit nu doar din nevoia de a ne cunoaşte istoria, dar şi obiceiurile, datinile şi meşteşugurile pe care le-au păstrat şi transmis strămoşii noştri. Casa din Bubuieci a domnului profesor Ion Eremia este un adevărat muzeu, unde cu multă grijă se păstrează tot ce-i autentic românesc – de la porţile executate cu multă migală, în spiritul tradiţiilor locale şi până la multiplele accesorii care ţin de tradiţiile populare ale poporului nostru. Soţia sa – Maria este cea care cu mult suflet întreţine acest lăcaş.

Am avut ocazia să-l cunosc pe profesorul Ion Eremia în cadrul conferinţelor ştiinţifice, atât în Republica Moldova, cât şi peste hotarele ei. Comunicările prezentate de Domnia sa demonstrează o competenţă profundă şi o cunoaştere detaliată a problemelor abordate. Distinsul profesor a avut un rol important în organizarea şi dezvoltarea *Centrului de Studii interdisciplinare Chisinău–Oradea*, care funcţionează deja mai mult de un deceniu pe lângă cele două universităţi aflate la frontierele estice şi vestice ale spaţiului românesc.

Ultimii şase ani am deţinut diferite funcţii în Guvernul Republicii Moldova – viceministru al culturii, secretar general de stat al Ministerului Educaţiei, Culturii şi Cercetării. Nu am întrerupt însă nici pentru o clipă relaţiile cu Facultatea. Orele erau de regulă sâmbăta. Puține dintre zilele de odihnă în care să nu-l fi găsit pe distinsul Profesor în fața computerului în biroul său ori în fața studenţilor la Catedră. A fost una dintre persoanele cu care m-am consultat în permanenţă în materie de politici educaţionale, pentru ce îi sunt profund recunoscător.

Fiecare istoric la masa de scris are felul de a scrie, fiecare cu talentul său. Vasile Zamfirescu, discipolul lui Noica menţiona: „Arta de a trăi are de fapt două înțelesuri. În sensul comun, ea este arta de a da din coate în viața zilnică pentru a prospera material, o abilitate pusă în slujba lui «a avea». Adevărata artă de a trăi stă sub semnul lui «a fi» și constă în «știința» de ați trezi esența umană cu un minim de bunuri materiale” (Jurnal 1999, 24).

Familia frumoasă, casa românească, prietenii adevărați, laboratorul științific este ceea ce numim noi – Cetatea durabilă a distinsului profesor Ion Eremia. Indiferent de funcțiile pe care le-a ocupat pe parcursul vieții, o calitate distinctă l-a caracterizat – cea de-a fi Om. Prin tot ce a realizat, prin principiile sale promovate pe parcursul vieţii Ion Eremia poate fi recunoscut drept un model de Profesor universitar.

BIBLIOGRAFIE:

Jurnal 1999: În căutarea sinelui: Jurnal despre Constantin Noica. Jurnalul unei psihanalize, (Bucureşti, 1999).